

Kendelse af 1. februar 2023 i faglig voldgift 2022-1199:

Fagligt Fælles Forbund Transportgruppen

for

A
(advokat Evelyn Jørgensen)

mod

Dansk Industri Overenskomst I
for
Anchersen A/S
(advokat Marta Valgreen Knudsen)

1. Uoverensstemmelsen

Sagen angår en buschauffør, som er blevet bortvist for ved overtagelse af bussen til rutekørsel med personbefordring at sætte det lovpligtige bakspejl ud af funktion ved at skubbe det op. Hovedspørgsmålet er, om bortvisning uden forudgående advarsel om dette som en mulig følge af den udviste adfærd må anses for en uproportional sanktion og derfor uberettiget.

Klager har nedlagt påstand om, at den indklagede virksomhed til den bortviste medarbejder, A, skal betale erstatning svarende til løn i opsigelsesperioden, godtgørelse for usaglig afskedigelse efter Hovedaftalen og fratrædelsesgodtgørelse efter AKT-overenskomsten, alt med nærmere angivne beløb.

Indklagede har påstået frifindelse.

2. Sagens behandling ved faglig voldgift

Sagen er den 31. januar 2023 forhandlet for en faglig voldgiftsret med undertegnede, fhv. højesteretspræsident Børge Dahl, som formand og opmand og følgende partsudpegede medlemmer: forhandlingssekretærene Kim Poder og Frank Boye, begge 3F, advokat Sabine Shin-Ja Buhl og personalejuridisk chef Sussi Lillian Skovgaard Holm, begge DI.

Der blev under forhandlingen afgivet forklaring af:

- B, buschauffør i 39 år, siden 2011 hos Anchersen A/S, hvor han er tillidsrepræsentant,
- A, buschauffør i 14 år, virksomhedsoverdraget i februar 2022 fra Arriva Danmark A/S til Anchersen A/S, borvist den 4. august 2022
- C, ejer og direktør, Anchersen A/S,
- D, chef for løn- og personaleadministration, Anchersen A/S,
- E, chauffør i 35 år, hos Anchersen siden 2019,
- F, chauffør i 23 år, hos Anchersen siden 2019.

Da der efter procedure og votering ikke blandt de partsudpegede medlemmer af den faglige voldgiftsret var enighed om eller flertal for en afgørelse, skulle denne træffes af opmanden, som med en nærmere begrundelse mundtligt tilkendegav, at der måtte gives indklagede medhold. Parterne er enige om, at sagen afsluttes med afsigelse af kendelse med en begrundelse for resultatet og uden fuldstændig sagsfremstilling og gengivelse af de afgivne forklaringer og parternes procedurer, jf. arbejdsretslovens § 28, stk. 5.

3. Sagen kort fortalt

3.1. Busser i rutekørsel i den kollektive trafik skal være forsynet med et indvendigt, justerbart fører/bakspejl, jf. bekendtgørelse nr. 1050 af 17. oktober 2019 om detailforskrifter om køretøjers indretning og udstyr. Direktør C har forklaret, at manglende fører/bakspejl kan medføre kørselsforbud.

Sådanne busser skal i øvrigt være forsynet med et antal indvendige spejle, som giver chaufføren mulighed for at overvåge trinkasser og døre uden at vende sig, samt et dørsikrings-lyssignal, der skal sidde ved siden af bakspejlet og vise om dørene er fri. I den bus, som medarbejderen i sagen anvendte, er udgangene fra bussen kameraovervågede, så chaufføren har mulighed for på en skærm at se udgangsområderne i bussen. Denne kameraovervågning dækker kun udgangsområderne; den giver ikke som bakspejlet mulighed for at se, hvad der i øvrigt foregår i bussen, og kan således ikke anvendes i stedet for bakspejlet.

Det indgår i chaufføruddannelsen, hvad der skal være af spejle, og hvordan de skal sidde.

3.2. Om jobbet som buschauffør hedder det UddannelsesGuiden udgivet af Børne- og Undervisningsministeriet bl.a.:

”Som chauffør har du ansvaret for passagerernes sikkerhed. Du sørger for ro og orden i bussen og har myndighed til at sætte passagerer af, der ikke følger dine anvisninger.”

3.3. Om bakspejlets betydning har tillidsrepræsentant og buschauffør B forklaret, at man som chauffør skal passe på passagererne, og at bakspejlet øger sikkerheden, idet det giver chaufføren mulighed for at se, f.eks. om nogen falder eller kommer op at slås.

Buschauffør E har forklaret, at bakspejlet er en del af chaufføruddannelse og prøve, og at det i øvrigt er almindelig sund fornuft som buschauffør ved brug af bakspejlet at sikre sig, at alt er godt i bussen og f.eks. undgå igangsætning med risiko for passagerer i kørestol, med rollator, barnevogn eller kuffert, børnehavebørn osv.

F har forklaret tilsvarende, at chaufføren er til for passagererne, og at bakspejlet er helt nødvendigt af hensyn til passagererne – man kan ikke se særlig meget i dør-monitorerne.

Direktør C har forklaret, at bakspejlet og brug af det er vigtigt for passagerernes sikkerhed, men også for chaufførens egen sikkerhed – når der er behov for at gribe ind, er det vigtigt at tilkalde hjælp så hurtigt som muligt.

3.4. Tillidsrepræsentant B har forklaret, at det fra bussen er muligt gennem bakspejlet at se chaufføren, og at der altid har været nogle chauffører, som ikke bryder sig om på den måde at være udstillet og derfor konsekvent har sat bakspejlet ud af funktion. Det har ikke været sanktioneret i Arriva. Hos Anchersen var det noget, der fra ledelsens side var fokus på. En uge før bortvisningen af A var en anden chauffør blevet bortvist.

3.5. På Facebook er der oprettet en gruppe, ”Anchersen A/S – medarbejdere”, for busselskabets chauffører. Her stiller de tilsluttede chauffører spørgsmål, udveksler erfaringer og kommenterer arbejdsopgaver og busruter osv., ligesom ledelsen deltager i synspunktudveksling og orienterer om arbejdsmæssige forhold. Ikke alle chauffører er tilsluttet gruppen. A har forklaret, at hun ikke er på Facebook.

Den 23. juli 2022 skrev direktør C i et opslag ledsaget af et billede af et bakspejl, som var vendt, så det var effektivt sat ud af funktion:

”Til dig som har skubbet spejlet op på X-busnummer i driftdøgn X vil jeg anbefale at du melder dig på kontoret til en samtale om sikkerhed.

Hvis du vælger det modsatte og ikke melder dig så vil du blive bortvist når vi har gennemgået videoen og fundet frem til hvem det er.

Hør en gang, vi lever ikke i et samfund hvor man selv laver reglerne, og ej heller på en arbejdsplads. Det her gør at vi bruger alt for meget tid på at jage dem som er ligeglade, og det ødelægger Anchersen og det som vi alle ønsker, at være stolte over det vi bidrager til i hverdagen.

Det her opslag er til grænsen, men hvis i ønsker at vi skal tilbage på sporet så skal det her stoppes.

...”

I kommentarsporet er der følgende opslag af direktør C:

”... meld det ind når du overtager bussen, så er det muligt for mig at slå hårdt ned på dem som sætter sikkerheden til side for egne interesser.

Det vil indtil disse uacceptable gerninger stopper være nul-tolerance, og der vil blive slået hårdt ned på den kultur der er ved at dræbe Anchersen ånden.”

Direktør C har forklaret, at han oplevede det med spejlet som et voksende problem efter virksomhedsoverdragelsen i februar 2022. Han var rystet over, at nogen kunne finde på det. Han drøftede det med tillidsrepræsentant B og skrev om det i Facebook-gruppen. Chaufføren omtalt i det første opslag blev faktisk bortvist. Det er rigtigt, at det ikke kan læses af hans første opslag, at truslen om bortvisning ikke var knyttet til, at spejlet var sat ud af funktion, men til ikke at melde sig selv til en samtale om sikkerhed. Han har videre forklaret, at selv om den pågældende selv havde meldt sig, var han nok blevet bortvist alligevel.

3.6. F har forklaret, at ingen kunne være i tvivl om, at det ville have ansættelsesretlige konsekvenser, hvis man satte spejlet ud af funktion. Det burde være noget, alle kendte til. Det diskuteredes ikke kun på Facebook. Han er sikker på, at det var oppe og vende i chaufførlokalerne. Han tog selv initiativ til at drøfte det, når han stødte på chaufførerne. Han talte ikke med A om det.

3.7. Den 4. august 2022 blev A bortvist med følgende begrundelse:

”Årsagen er, at du den 29. juli 2022 har tilsidesat væsentlige sikkerhedsregler ved at skubbe det indvendige spejl op i X-busnummer.

Det er helt afgørende som chauffør, med ansvar for både bussen og passagererne at kunne orientere sig til enhver tid.

Det er helt uacceptabelt. Vi anser det for et bevidst brud på sikkerheden, hvorfor din ansættelse hos Achersen A/S ophører dags dato uden varsel.”

3.8. Busselskabet har oplyst, at de den 3. august 2022 af en passager blev gjort opmærksom på hændelsen. Efter at have identificeret den pågældende bus sikrede selskabet bussens videoovervågning, som kun sikres og gennemses, når der er konkret anledning dertil. Den optagne video er forevist for den faglige voldgiftsret.

Af videoen fremgår, at A taler i telefon samtidig med, at hun går op i bussen og hen til chaufførpladsen, og at hun, da hun passerer bakspejlet uden at stoppe op med højre arm slår spejlet op i loftet. Spejlet blev herved effektivt sat ud af funktion.

Videoptagelsen af hændelsen giver indtryk af, at der er tale om en indlejret, nærmest reflektorisk handling, som udføres pr. automatik. Af en videoptagelse fra As kørsel den 2. juni 2022, som er sikret i anledning af et kørselsuheld og forevist for den faglige voldgiftsret, fremgår, at bakspejlet vendte forkert og derfor var ubrugeligt.

3.9. Virksomheden indkaldte efter at have set videoptagelsen A til samtale den 4. august 2022, som tillidsrepræsentant B deltog i. A erkendte at have skubbet spejlet op, så det var ubrugeligt. Hun gav ikke nogen forklaring herpå og kunne ifølge tillidsrepræsentanten ikke se noget forkert i det. Hun blev herefter bortvist, hvad tillidsrepræsentanten protesterede imod.

3.10. A har under forhandlingen for den faglige voldgiftsret forklaret, at det er rigtigt, at hun den pågældende dag, den 29. juli 2022, skubbede spejlet op i loftet, men ikke ved, hvorfor hun gjorde det, og at hun ikke i øvrigt har gjort det – hun husker ikke, hvordan spejlet sad den 2. juni 2022.

3.11. A blev tilmeldt som ledig den 5. august 2022. I forbindelse med ansøgning til Faglig Fælles Akasse om dagpenge blev hun ikke sanktioneret for selvforskyldt ledighed. Det hedder i et notat udarbejdet af Faglig Fælles Akasse:

”A-kassen vurderer på baggrund af oplysninger i bortvisning og efter samtale med repræsentant på arbejdsplads at medlem ikke er selvforskyldt ledig.

A-kassen vurderer ikke at medlem i tilstrækkelig grad er gjort opmærksom på konsekvenserne ved at rykke ved det nævnte spejl og derfor ikke har haft mulighed for at handle med den fornødne agtpågivenhed overfor virksomhedens regler.

A-kassen lægger vægt på at oplysningerne om at det kan have ansættelsesretslige konsekvenser at røre ved passager-spejlet i bussen ikke er gjort tilgængelige for medlemmet på en måde så der er garanti for at medlemmet har læst oplysningerne.

A-kassen vurderer ikke at opslag på Facebook samt opslag på opslagstavle kan lægge til grund for at medlemmet er fuldt oplyst og derfor ikke kan være selvforskyldt ledig da hun i forbindelse med arbejde rykker ved passagerspejlet.”

4. Parternes hovedsynspunkter

4.1. Klager har erkendt, at A har misligholdt sit ansættelsesforhold ved den 29. juli 2022 at have sat bussens bakspejl ud af funktion. Det er imidlertid klagers opfattelse, at der ikke er tale om en alvorlig sikkerhedsbrist, og bortvisning er derfor helt ude af proportion – misligholdelsen kunne ikke begrunde nogen strengere sanktion end en advarsel. Selvfølgelig skal en buschauffør ikke for at undgå at føle sig overvåget sætte spejlet ud af funktion, men handlingen havde ingen umiddelbar skadevirkning, og hun havde fortsat overblik over bussen og passagererne og udsatte hverken sig selv eller passagererne for fare. Hertil kommer, at der var tale om en adfærd, som var udbredt og almindeligt kendt. Busselskabet skulle derfor klart og tydeligt have modvirket denne kultur ved at have meddelt chaufførerne, at de ikke måtte sætte bakspejlet ud af funktion, og advaret om, at det kunne medføre ansættelsesretlige sanktioner, hvis det alligevel blev gjort. En gruppe på Facebook er ikke egnet som informationskanal i forhold til alle chauffører. Bortvisningen af A var helt vilkårlig. Busselskabet ønskede at statuere et eksempel, men det kan man ikke uden forudgående advarsel.

4.2. Indklagede har navnlig anført, at den udviste adfærd udgjorde et så væsentligt og groft brud på elementære krav til sikkerhed, at bortvisning var berettiget. Det er af hensyn til passagerernes sikkerhed nødvendigt at bruge bakspejlet. Det valgte A helt bevidst at lade være med, og måden, hvorpå hun automatisk slog spejlet op, viser, at det ikke var en engangforeteelse. Det er helt uacceptabelt, at hun bevidst tilsidesatte hensynet til passagerernes sikkerhed til fordel for egne interesser. Når det sker åbenlyst for øjnene af

passagerer er det samtidig med til at skade busselskabets omdømme. Forholdet er ikke bare væsentligt, men groft. Bortvisning er i en sådan situation ikke betinget af forudgående generel eller konkret advarsel om, at forholdet kan medføre bortvisning. Der er ikke handlet vilkårligt, men konsekvent.

5. Opmandens begrundelse og resultat

Det er et lovkrav, at rutebusser i den kollektive trafik er forsynet med et bakspejl. Regler om og brug af spejle indgår i chaufføruddannelsen. Bakspejlet gør det muligt for chaufføren at se, hvad der foregår i bussen, uden at skulle vende sig om. Det påhviler en buschauffør at drage omsorg for passagerernes sikkerhed, og brug af bakspejlet er i den forbindelse af væsentlig betydning, fordi det giver et udsyn, som ingen af de øvrige hjælpemidler er i stand til. Det indebærer helt åbenbart misligholdelse af ansættelsesforholdet, hvis en buschauffør ved overtagelse af en bus til udførelse af dagens opgaver sætter bakspejlet ud af funktion.

A satte den 29. juli 2022, da hun gik ind i bussen, refleksmæssigt bakspejlet ud af funktion ved at skubbe det op. En sådan bevidst tilsidesættelse af en buschaufførs fundamentale arbejdsmæssige pligt til at drage omsorg for passagererne og deres sikkerhed må anses for så væsentlig og grov, at bortvisning er en berettiget ansættelsesretlig sanktion, også selv om den pågældende har 14 års anciennitet og ikke tidligere har modtaget påtale og ikke er advaret om, at noget sådant ville kunne medføre bortvisning.

A har ikke givet nogen forklaring på sin handlemåde. Handlingen kan muligvis være begrundet i det, som har været anført om, at passagerer gennem bakspejlet kan se chaufføren. I givet fald har handlingen karakter af hensynsløshed over for passagererne i egen interesse. Noget sådant kan selvsagt ikke føre til et andet resultat.

Det, som er anført om kulturen i virksomheden og vilkårlighed i sanktioneringen af A, kan heller ikke føre til et andet resultat. Det er ikke godtgjort, at virksomheden har forholdt sig så passiv gennem så lang tid over for en så udbredt adfærd blandt chaufførerne, at disse med føje har kunnet handle i tillid til, at der ikke ville blive skredet ind. Tiltag, som ikke er egnet til at nå alle, er ikke det samme som en mangel på reaktion, som er egnet til at skabe usikkerhed om, hvor slemt virksomheden egentlig opfatter noget som. Virksomheden har efter det oplyste skredet konsekvent ind i de tilfælde, som den er blevet bekendt med. Der er ikke holdepunkt

for at antage, at der er handlet vilkårligt, at virksomheden valgte med bortvisningen af A at statuere et eksempel.

På denne baggrund må busselskabet Anchersen A/S frifindes.

Thi bestemmes:

Anchersen A/S frifindes.

Hver part bærer egne omkostninger ved sagens behandling og halvdelen af udgiften til opmand.

Børge Dahl